

گزارش برنامه معرفی و نقد کتاب

"جنین آزمایشگاهی بدون صاحب از منظر فقه امامیه"

دانشگاه امام صادق (ع) پردیس خاوران
دفتر نشر متون علمی حوزه معاونت پژوهشی و فناوری

معرفی و نقد کتاب

جنین آزمایشگاهی بدون صاحب از منظر فقه امامیه

انسیه نور احمدی
دکتر علی تولایی
دکتر صدیقه مهدوی کنی

دکتر عباس علی واشیان
استاد جامعه المصطفی (ص) العالمیه و
دانشگاه علوم پزشکی قم

دکتر محمدرضا رضانیا معلم
عضو هیات علمی پژوهشگاه رویان و
مستشار دادگاه تجدید نظر استان تهران

ناقدان:

تاریخ: ۱۳۹۹/۱۲/۱۳

ساعت: ۱۴-۱۶

پیوند ورود:

<https://www.skyroom.online/ch/isuw99/webinar>

فهرست مطالب

.....	مقدمه
.....	معرفی کتاب
.....	گزارش علمی برنامه
.....	گزارش عملکرد اجرایی
.....	ارزیابی برنامه
.....	پیوست ها

مقدمه

دفتر نشر متون علمی حوزه معاونت پژوهشی و فناوری به منظور معرفی آثار منتشره، ترغیب مخاطبان، تبیین اهمیت و معرفی کاربردهای اصلی کتاب‌های چاپ شده و کشف نقاط قوت و ضعف آن‌ها اقدام به برگزاری سلسله برنامه‌های «معرفی و نقد کتاب» نموده است. نهمین برنامه «معرفی و نقد کتاب» جنین آزمایشگاهی بدون صاحب از منظر فقه امامیه» سومین برنامه از این مجموعه برنامه‌هاست. این کتاب توسط انسیه نوراحمدی، دکتر علی تولایی و دکتر صدیقه مهدوی کنی به رشته تحریر درآمده و منتشر شده است.

ناقدان این برنامه جناب آقای دکتر عباس علی واشیان استاد جامعه المصطفی (ص) العالمیه و دانشگاه علوم پزشکی قم و جناب آقای دکتر محمدرضا رضانیا معلم عضو هیأت علمی پژوهشگاه رویان و مستشار دادگاه تجدید نظر استان تهران بودند.

این برنامه در روز چهارشنبه ۱۳ اسفند ۱۳۹۹ به مدت ۲ ساعت، ساعت: ۱۴ تا ۱۶ با حضور اساتید محترم و دانش‌آموختگان و دانشجویان از دانشگاه‌های مختلف به صورت مجازی در فضای اسکای روم برگزار شد.

معرفی کتاب

کتاب «جنین آزمایشگاهی بدون صاحب از منظر فقه امامیه» تألیف انسیه نوراحمدی در حقیقت برگرفته از پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد ایشان به راهنمایی دکتر علی تولایی و مشاوره دکتر صدیقه مهدوی کنی بوده است که به همت انتشارات دانشگاه امام صادق (ع) و پردیس خاوران در سال ۱۳۹۹ در ۱۵۲ صفحه و با قیمت ۲۳۰۰۰ تومان به چاپ رسیده است.

توضیح فصول کتاب:

یکی از مسائلی که در عصر کنونی خلأ زندگی مشترک بسیاری از زوجین ناباور را جبران نموده و پُر کرده است، تلقیح مصنوعی است.

اهدای جنین یک شیوه درمان نازایی است که بر اساس آن اسپرم مرد و تخمک زن گرفته شده و در محیط آزمایشگاه در مجاورت یکدیگر قرار داده می‌شود تا پس از لقاح و تقسیمات اولیه و حداکثر تا چهار روز از زمان لقاح، به رحم زن متقاضی منتقل گردد.

از این روش با علامت اختصاری «I.V.F» یعنی باروری در لوله آزمایشگاه یاد می‌شود. همچنین می‌توان از جنین‌هایی که قبلاً منجمد شده‌اند نیز استفاده نمود، گرچه درصد موفقیت کمتری دارند.

حقایق این موضوع نگارنده را بر آن داشت تا با دیدی گسترده و همه‌جانبه و نقادانه به بررسی موضوع مزبور در فقه شیعه پرداخته و علی‌رغم مستحذنه بودن مسئله و عدم وجود مطلب به صورت مدون در کتب قدیمی فقها و کمبود کتب دسته اول در این زمینه، تمامی سعی خود را در نزدیک شدن به پاسخ مسائل مطرح شده در بالا به کار گیرد.

در نوشتار پیش رو تلاش شده است تا با تبیین مفهوم نطفه و جنین در متون دینی و نقطه آغاز حیات، حفظ کرامت انسانی جنین و حق حیات برای آن، اثبات گردد.

در فصل نخست، به مروری بر مفاهیم بنیادین مرتبط با جنین آزمایشگاهی بدون صاحب را مورد توجه قرار دادیم. ماهیت جنین آزمایشگاهی بدون صاحب و بیان نظرات و دیدگاه‌های مختلف در این زمینه، از جمله مباحثی است که در فصل دوم این کتاب مورد بررسی قرار گرفت،

در آخر در فصل سوم، احکام مرتبط با جنین آزمایشگاهی بدون صاحب از جمله مسائل: حکم انجماد، ولایت، ارث و تورث و... به فراخور بحث مطرح گردیده است و در نهایت در گام آخر مسائلی به عنوان پیشنهاد بیان گردیده است.

خلاصه کتاب:

یکی از مسائلی که در عصر کنونی خلأ زندگی مشترک بسیاری از زوجین ناباور را جبران نموده و پُر کرده است، تلقیح مصنوعی است. سرچشمه تلقیح مصنوعی انسانی، کشور انگلستان است. تولد نخستین کودک آزمایشگاهی در سال ۱۹۷۸ میلادی در انگلستان، باب مسائل مختلفی را در عرصه حقوق و اخلاق بارداری های حمایت شده و استفاده از تکنولوژی نوین باروری و زاد و ولد، فراروی پژوهشگران گشود.

یکی از این عرصه ها تکنولوژی انجماد جنین و استفاده از جنین های منجمد برای بارداری مجدد است که در مراکز تحقیقاتی و درمانی باروری از آن استفاده می شود. اما در این مراکز تعداد زیادی جنین وجود دارد که زمانی طولانی به صورت منجمد نگهداری شده اند و دیگر یافتن صاحبان آن ها ناممکن شده است. عدم تبیین ماهیت جنین منجمد آزمایشگاهی و نبود قانون مدون درباره تولید، نگهداری و استفاده از آن ها، باعث شده این جنین ها در معرض سوء استفاده سود جویان قرار گیرند.

از سوی دیگر این مسئله، مسائل شرعی و حقوق مختلفی از جمله نگاه داری، وصیت، ارث، قیمومت و استفاده از آن ها بعد از طلاق را سبب شده است. رهایی از این چالش ها تنها با تبیین ماهیت و وضع حقوقی جنین منجمد آزمایشگاهی توسط قانون گذار امکان پذیر خواهد بود. لذا بایسته است که از طریق تحلیل مبانی فقه امامیه و حقوق ایران، نسبت به تبیین ماهیت جنین آزمایشگاهی بدون صاحب اهتمام ورزید.

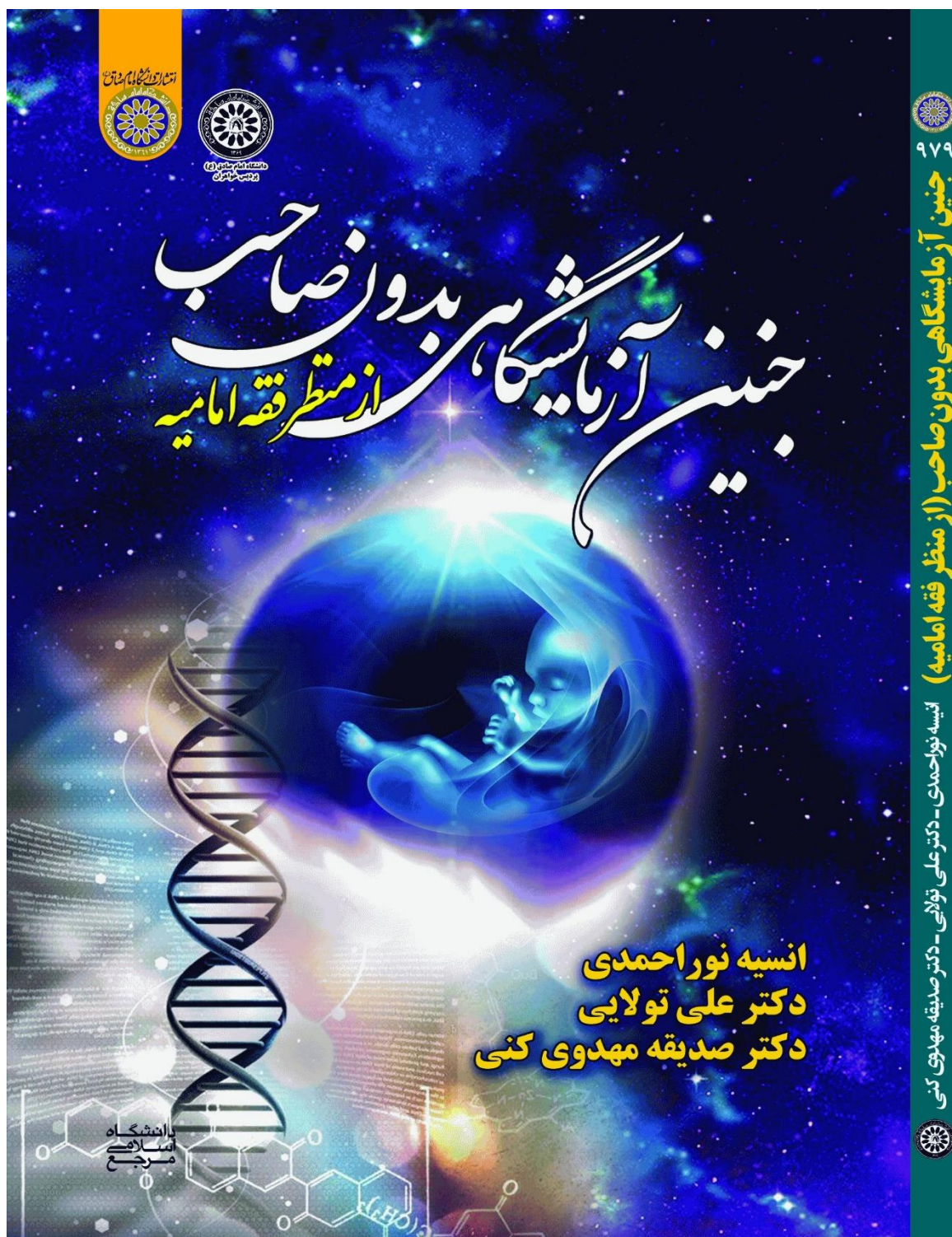
طی یک دهه اخیر پژوهش هایی که به جنبه های اخلاقی، دینی و قانونی در تلقیح مصنوعی پرداخته اند افزایش یافته است. اما خلأهای بی شماری در وضعیت فقهی و حقوقی حوزه پزشکی کشور در این رابطه وجود دارد که یکی از مهم ترین آن ها عدم تبیین سرنوشت جنین های منجمد شده بی صاحب است.

مسئله انجماد جنین از منظر فقه و حقوق ایران، از جمله مسائلی است که نوشته های اندکی در خصوص آن موجود است. این مسئله و حقایق مرتبط با آن و ضرورت پژوهش پیرامون آن، نگارنده را بر آن داشت تا با دیدی گسترده و همه جانبه و نقادانه به بررسی موضوع مزبور در فقه شیعه پرداخته و علی رغم مستحذنه بودن مسئله و عدم وجود مطلب به صورت مدون در کتب قدیمی فقها و کمبود کتب دسته اول در این زمینه، تمامی سعی خود را در نزدیک شدن به پاسخ مسائل مطرح شده در این خصوص را به کار گیرد.

از این رو این پژوهش نوآورانه که حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد مؤلف نخست کتاب سرکار خانم انسیه نور احمدی است و در دانشگاه یزد با راهنمایی دکتر علی تولایی و مشاوره دکتر صدیقه مهدوی کنی تدوین شده است، به دنبال بررسی، تحلیل و پاسخ به مسائل این حوزه از منظر فقه و حقوق ایران است.

اثر حاضر در سه فصل سامان یافته است. نگارندگان در فصل نخست، مفاهیم بنیادین مرتبط با جنین آزمایشگاهی بدون صاحب را مورد توجه قرار داده اند. ماهیت جنین آزمایشگاهی بدون صاحب و بیان نظرات و دیدگاه های مختلف در این زمینه، از جمله مباحثی است که در فصل دوم این کتاب از سوی مؤلفان مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل سوم، احکام مرتبط با جنین آزمایشگاهی بدون صاحب از جمله مسائل: حکم انجماد، ولایت، ارث و تورث و... به فراخور بحث مطرح گردیده است و در نهایت در گام آخر مسائلی به عنوان پیشنهاد پژوهشی در این زمینه بیان گردیده است. علاوه بر این در نوشتار پیش رو تلاش شده است تا با تبیین مفهوم نطفه و جنین در متون دینی و نقطه آغاز حیات، حفظ کرامت انسانی جنین و حق حیات برای آن، اثبات گردد.

تصویری از جلد کتاب « جنین آزمایشگاهی بدون صاحب از منظر فقه امامیه »

گزارش علمی برنامه

در جلسه معرفی و نقد کتاب، دکتر عباس علی واشیان، استاد جامعه المصطفی (ص) العالمیه و دانشگاه علوم پزشکی قم و دکتر محمدرضا رضانیا معلم، عضو هیأت علمی پژوهشگاه رویان و مستشار دادگاه تجدید نظر استان تهران به عنوان ناقدان این اثر علمی حضور یافتند.

در ابتدای جلسه انسیه نوراحمدی، مولف کتاب مذکور به ارائه توضیحاتی در باب فصول مختلف کتاب مبادرت کرد و در همین راستا به بررسی ماهیت جنین آزمایشگاهی قبل و پس از ایجاد و استقرار در رحم پرداخت.

وی در همین راستا مطرح کرد: تلقیح طبیعی و مصنوعی دارای احترام است و جنین از موقع به وجود آمدن دارای ذات انسانی است و به عنوان یک انسان بالقوه باید مورد توجه قرار گیرد و جنین آزمایشگاهی بدون صاحب به دلیل ذات و طبیعت انسانی یک شخص محسوب می شود و احکام مختلف بر او صدق می کند.

دکتر عباس واشیان در ادامه ضمن اشاره به میان رشته بودن اثر مذکور و ارزشمند بودن چنین آثاری به نکات مثبت این اثر علمی اشاره کرد و افزود: قلم خوب و روان بودن مطالب، رعایت ترتیب منطقی، توجه به موضوع مبتلا به جامعه، دقت در تحلیل محتوایی، بهره‌مندی از اساتید راهنما و مشاور توانمند و با تجربه و با سبقه علمی در انجام این تحقیق از نکات مثبت این اثر علمی است.

وی در ادامه جهت تقویت و غنی سازی مباحث کتاب به ذکر مواردی در زمینه شکلی و محتوایی پرداخت و در همین راستا تصریح نمود: با توجه به میان رشته ای بودن موضوع مباحث مربوط به جنین شناسی باید غنی تر و علمی تر مطرح گردد و از یک متخصص در این زمینه استفاده شود.

دکتر واشیان در ادامه ضمن اشاره به لزوم استفاده از مفاهیم و معانی لغوی و اصطلاحی با توجه به آیات قرآن تصریح نمود: در این زمینه بهتر بود آیات قرآن و روایات و متن های عربی در پاورقی ذکر گردد تا مباحث جامع تر و کامل تر بیان شود.

در ادامه دکتر محمدرضا رضانیا ضمن اشاره به موضوع کتاب خاطر نشان کرد: یکی از نکات مثبت این کتاب این است که از یک موضوع بنیادی، نو و کاربردی استفاده شده است و مولف توانسته ارتباط خوبی بین مسائل بنیادی و کاربردی فراهم کند.

وی در راستای تقویت موضوع تصریح نمود: عنوان کتاب اشکال دارد و دقیق نیست. زیرا تمامی جنین ها شناسنامه هویتی دارند و دارای صاحب و هویت هستند و عنوان جنین آزمایشگاهی بدون صاحب مناسب نیست.

دکتر رضانیا در پایان به تقسیم بندی کتاب نیز اشاره نمود و خاطرنشان کرد: در چپش مطالب کتاب بهتر است از تقسیم دکارتی استفاده شود تا مطالب با یک نظم منطقی تر و منسجم تر مطرح گردد و تناسب لازم در میزان مطالب مدنظر قرار گیرد.

گزارش عملکرد اجرایی

اقدامات انجام شده قبل از برنامه

- برنامه ریزی در خصوص زمان برگزاری نشست و هماهنگی با نویسنده و ناقدان محترم
- تهیه پوستر مناسب برنامه
- تهیه گواهی ارائه نقد در برنامه
- استخراج رزومه نویسنده و ناقدان و تلخیص آن برای ارائه حین برنامه
- تهیه پاور مناسب برنامه
- اطلاع‌رسانی عمومی و اعلام زمان و لینک ورود به برنامه
- هماهنگی با معاونت اداری جهت درج پوستر در صفحه اول سایت و سیدا
- هماهنگی جهت تهیه خبر از برنامه
- پیگیری دریافت پاور خلاصه کتاب از نویسنده
- پیگیری مجدد هماهنگی زمان برنامه با ناقدان
- تهیه دعوتنامه و ارسال آن از طریق کارتابل و ایمیل و ...
- انجام هماهنگی های لازم برای آماده سازی فضای اسکای روم
- هماهنگی با معاونت پژوهشی به منظور ضبط صدا
- ارائه گزارش مالی حق الزحمه ناقدان

اقدامات به عمل آمده پس از برگزاری برنامه

- تهیه و تنظیم گزارش فعالیت های برنامه

ارزیابی برنامه

تعداد حاضرین و شرکت کنندگان اعم از اساتید، دانش آموختگان و دانشجویان در این برنامه، نشانه استقبال گسترده و توجه وافر جامعه علمی به این گونه مباحث و برنامه‌هاست.

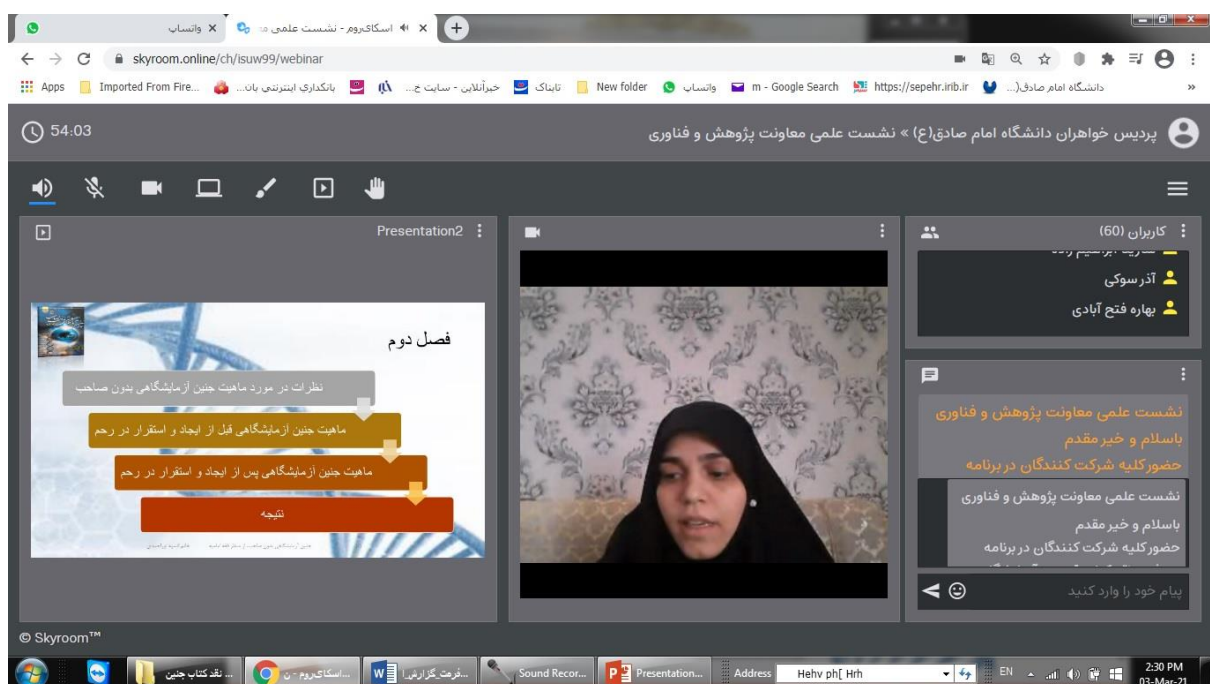
و با توجه به این استقبال و اشتیاق این بزرگواران به ادامه بحث‌ها و تحقیقات در این زمینه، استنباط می‌گردد اهداف این برنامه محقق شده است. در این برنامه در کنار معرفی کتاب و دانش افزایی، نقدهای مثبت و منفی مفیدی جهت تکمیل مباحث این کتاب، ارائه گشت؛ نقاط قوت و ضعف این کتاب بازگو شد؛ نویسندگان تصمیم به اعمال نکات و اصلاحات مناسب در چاپ‌های بعد گرفتند. روند ادامه این تحقیق و مسیر تحقیق‌های بعد ترسیم گردید و شرکت کنندگان به مطالعه این کتاب و تحقیق بیشتر در این زمینه ترغیب شدند.

اجرای چنین برنامه‌هایی در شرایط دورکاری و فاصله فیزیکی میان همکاران مطمئناً خالی از مشکلات و موانع قبل و حین اجرای برنامه نیست که به برخی از آنان اشاره می‌گردد.

- انتخاب کتاب مناسب و نویسندگان موافق نقد و همراه
- انتخاب ناقدان و هماهنگی زمان و محتوای برنامه با ایشان.
- تهیه و تصویب پوستر برنامه
- نگرانی حاصل از عدم دریافت به موقع اطلاعیه‌ها و تبلیغات برنامه توسط اساتید، دانش آموختگان و دانشجویان و به دنبال آن استقبال کم از برنامه.
- اضطراب موجود به دلیل خطرات ناشی از قطع اینترنت و ایجاد اختلال در حین اجرای برنامه.

خداوند را شاکریم که با وجود تمام موانع، به همت معاونت محترم پژوهشی و تلاش و پشتیبانی‌های مدیر کل محترم و مدیر دفتر نشر متون علمی این برنامه بسیار عالی برگزار گردید.

پیوست‌ها عکس‌هایی از فضای مجازی برنامه

2:02:50

پردیس خواهران دانشگاه امام صادق(ع) « نشست علمی معاونت پژوهش و فناوری

پوستر - جنین آزمایشگاهی

معرفی و نقد کتاب
جنین آزمایشگاهی بدون صاحب
 از منظر فقه امامیه

نقدان:
 دکتر علی وثانی
 دکتر محمدرضا شاکتا معلم

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۲/۱۳
 ساعت: ۱۲-۱۴
 مکان: سالن اجتماعات

کاربران (75)

نشست علمی معا...

غیاثی

دانشگاه علوم پزشکی...

سلام

محبوبه قربانی

یزدانمهر

زهرا یزدانمهر دانشجوی فقه و حقوق

پیام خود را وارد کنید

2:43:32

پردیس خواهران دانشگاه امام صادق(ع) « نشست علمی معاونت پژوهش و فناوری

کاربران (54)

رعایی بسیم

طاهره کیایی

انسیه نوراحمدی

غیاثی

هاجر خسروی سقستانی

خانم نوراحمدی دانشجوی دکتری هست...

پله

صدیقه مهدوی کنی

نکته ای دارم

پیام خود را وارد کنید

© Skyroom™

Address: Hehvh ph[Hrh

4:20 PM 03-Mar-21

skyroom.online/ch/isuv99/webinar

1:48:06

پردیس خواهران دانشگاه امام صادق(ع) « نشست علمی معاونت پژوهش و فناوری

پوستر- چنین آزمایشگاهی

معرفی و نقد کتاب
چنین آزمایشگاهی بدون صاحب
از منظر فقه امامیه
نقدان:
دکتر ساسی علی وائیان
دکتر محمدرضا وائیان
تاریخ: ۱۳۹۹/۱۲/۱۴
مکان: ۱۴
رواق: ۱۴

دانشگاه علوم پزشکی قم

کاربران (74)

نشست علمی معا...

غیابی

دانشگاه علوم پزشکی...

غیابی

اقای دکتر حدادکثر 5 دقیقه وقت باقیست

محبوبه قربانی

پیام خود را وارد کنید

© Skyroom™

Address Hthv.ph[Hth

3:24 PM
03-Mar-21